

31 januari 2019

Betreft: Internetconsultatie wetsontwerp franchise, online ingediend

Excellenties,

Graag reageer ik vanuit mijn positie als oprichter en franchisegever van iQ Coaches Nederland BV op het voorliggende wetsvoorstel. Gelieve daar waar 'ik' geschreven wordt, dit te beschouwen als gezamenlijk standpunt van de bestuurders van iQ Coaches BV.

iQ Coaches Nederland is een relatief jonge en kleine franchiseformule in de zorg. Op dit moment zijn zo'n 60 franchisenemers bij ons aangesloten met een zelfstandige coachingspraktijk waarbij zij mensen met een psychische kwetsbaarheid en multicomplexe problematiek helpen hun weg te vinden in het leven.

Ik ben het eens dat het goed is dat er met betrekking tot de precontractuele fase er wetgeving komt met richtlijnen (kaders) waaraan de franchisegever in deze fase aan dient te voldoen. Echter, ik herken mij niet in de gedachtengang achter de voorgestelde regelgeving dat franchisenemers 'zielig zijn' en meer beschermd dienen te worden dan in de huidige wetgeving al het geval is.

Een aantal van mijn persoonlijke gedachten zal ik hieronder verwoorden.

B2B

Al onze franchisenemers hebben heel bewust de keuze gemaakt om zelfstandig ondernemer te worden; een enkeling was al ondernemer en heeft vanwege de voordelen van het collectief de bewuste keuze gemaakt zich aan te sluiten.

Van 'zich geketend voelen' is geen sprake; de meeste van onze franchisenemers zijn vrijer dan ooit tevoren bij welke werkgever dan ook, om te doen wat hen goed dunkt. Ze hebben meer vrijheid van handelen, van hun tijd indelen, meer daadkracht en eigen beslissingsrecht. De keuze van het ondernemerschap binnen de samenwerkingsvorm Franchise brengt ze veel. Veel van onze franchisenemers genieten van het ondernemerschap en noemen dat ze nu pas kunnen zijn wie ze zijn en kunnen doen wat ze echt willen doen. De verhouding Franchisegever – Franchisenemer is een verhouding van Ondernemer – Ondernemer, B2B kort gezegd. Voorliggend wetsvoorstel voelt voor mij alsof aan het zakelijk karakter van de relatie volkomen voorbij wordt gegaan en de franchiseondernemer beschermd moet worden als zijnde werknemer of consument. Het doet tekort aan zijn gekozen identiteit als ondernemer.

Diversiteit

Van oorsprong is Retail goed vertegenwoordigd binnen alle franchiseformules; zo ook de horeca. Zakelijke dienstverlening is gevolgd en de laatste jaren is Franchise als samenwerkingsvorm ook in de persoonlijke dienstverlening in opkomst. Waarom? Omdat het een prachtige samenwerkingsvorm is, die veel kansen biedt aan de franchise-ondernemers en aan de mensen die ze helpen. De opstellers van het wetsvoorstel lijken echter vooral naar de Retail-praktijk gekeken te hebben. En dan ook nog eens naar de zaken die, om welke reden dan ook, veel aandacht trokken in de media. Nog steeds gaat er meer goed dan fout. En daar waar het fout ging, kon de rechter binnen de huidige wetgeving een uitspraak doen.

Ik mis de nuance die nodig is binnen het grote scala aan formules: jong, klein, groot, lokaal, multinational, hard, soft, retail, zakelijke dienstverlening, horeca, zorg.

Bescherming Intellectueel Eigendom

Wat mij, als eigenaar, als franchisegever en daarmee als bewaker van de formule, grote zorgen baart, is dat het franchiseconcept dat met grote zorgvuldigheid is opgebouwd en tot in detail beschreven in het Handboek of Handboeken, publiek eigendom wordt. Ik ben vóór inzagerecht; bij onze formule is het zelfs verplicht om voor ondertekening ook kennis te nemen van het Handboek (bij ons op kantoor). Echter het Handboek meegeven aan iemand die nog geen franchisenemer is, is een stap te ver. Behalve dat deze verplichting het IE aantast van de franchisegever, schuilt er ook een grote onrechtmatigheid in ten opzichte van de franchisenemers. Zij hebben immers moeten betalen om kennis te mogen nemen van de succeselementen van de formule en gebruik te mogen maken van het concept. Na invoering van de wet, zouden ook belangstellenden, zijnde niet-franchisenemer, met goede en van kwade wil, zonder enige vergoeding diezelfde waardevolle informatie uitgereikt krijgen en kunnen gaan gebruiken.

Beperking Ondernemerschap van de Franchisegever

Als franchisegever zijn wij ons bewust dat de formule valt of staat bij een goede samenwerking met de franchisenemers. Ik ben ervan overtuigd dat iedere franchisegever zich hiervoor inzet; zonder medewerking van de franchisenemers geen succes. Luisteren, overleggen, draagvlak creëren, tweerichtingsverkeer: het hoort allemaal bij de samenwerking die Franchise heet. Franchiseraden en franchisenemersverenigingen dragen aan die samenwerking hun steentje bij, evenals vele individuele franchisenemers.

Ik vind het de plicht van de franchisegever om voor de troepen vooruit te lopen. Waar de franchisenemer vooral zijn eigen business in het vizier heeft en slechts gedeeltelijk het grote plaatje ziet, is het aan de franchisegever om ver vooruit te kijken; kansen en bedreigingen te signaleren en daarop te anticiperen. Echter, het voorgestelde instemmingsrecht van de franchisenemers bij koerswijzigingen en/of nieuwe ontwikkelingen en productlijnen, beperkt de franchisegever ernstig in zijn ondernemerschap.

Het kan toch niet zo zijn dat de franchisenemers bepalen hoe ik (franchisegever) mijn onderneming voer? Sterker: het kan toch niet zo zijn dat straks slechts een kleine groep franchisenemers die 'tegen' is, een ontwikkeling kan tegenhouden, zelfs ten koste van andere franchisenemers van de formule? Tot slot: gaat het zelfs zo zijn dat de overheid straks bepaalt wat ik als ondernemer wel of niet mag doen om mijn onderneming, en daarmee ook alle gelieerde franchise-ondernemingen, gezond de toekomst in te loodsen?

Voorts sluit iQ Coaches Nederland BV zich aan bij de standpunten van de NFV, zoals onderstaand benoemd:

Het is goed dat er wetgeving komt voor de precontractuele fase. Veel van wat daarover in de wet staat wordt al nageleefd. Er is aangekondigd dat er ook regels zouden komen voor de tussentijdse wijziging van een lopende franchiseovereenkomst, de beëindiging van de franchisesamenwerking en het overleg tussen de franchisegever en zijn franchisenemers. Daarin gaat het wetsvoorstel veel te ver. Het wetsvoorstel geeft te veel een invulling aan de onderlinge relatie in plaats van goede kaders te scheppen.

De NFV is daarom gevraagd met alternatieve tekstvoorstellen te komen. Vooral artikel 919, lid 4 en artikel 920 gaan te ver met de open omschrijving "aanzienlijke gevolgen" die zelfs in de toekomst zouden kunnen gebeuren. Dat kan alles omvatten in de samenwerking. Beter is het om wettelijk te verplichten dat er een lijst moet komen van onderwerpen die instemming of advies nodig hebben en wettelijk te bepalen welke onderwerpen dan minimaal instemming nodig hebben. Dat betreft tussentijdse wijzigingen in de franchiseovereenkomst, ongeplande investeringen boven een af te spreken niveau en aanpassingen van bijvoorbeeld de franchise fee.

Doel is om te voorzien in een goede en evenwichtige relatie tussen franchisegever en franchisenemer. Deze beoogde evenwichtigheid wordt te weinig in acht genomen in het wetsvoorstel.

Franchisenemers worden vergaand beschermd, ongeacht hun grootte, financiële armslag of kennisniveau. Deze inbreng valt uiteen in vijf hoofdpunten:

De precontractuele informatieverplichting is een goede zaak

Vul echter de definities aan met de definitie van franchising en aspirant-franchisenemer en sluit andere definities aan bij huidige definities die worden gebruikt in de Nederlandse en Europese wetgeving en jurisprudentie.

Maak het mogelijk dat bedrijfsgeheimen ook kunnen worden beschermd. Het uit handen geven van het handboek met daarin beschreven de door de formule ontwikkelde knowhow aan aspirant-franchisenemers is onacceptabel en in strijd met de Wet bescherming Bedrijfsgeheimen.

Schep duidelijke kaders die gelden als omzetprognoses (kunnen) worden verstrekt. Als dat in de wet beter kan worden omschreven en de lijst met zaken die gewenst zijn in de precontractuele fase net zoals in België in de wet worden uitgewerkt, is de AMvB van artikel 917 niet nodig.

Het ondernemerschap wordt teveel beperkt door het wetsvoorstel

De aard van franchising wordt geweld aangedaan door instemming te eisen van 2/3 van de franchisenemers op alles wat "aanzienlijke gevolgen" zou kunnen hebben. Die bepaling is té open. De zorgplicht in artikel 918 is nu absoluut en zelfs door toe te voegen 'redelijkerwijs' onbegrensd. Het voorstel is dit te koppelen aan de soort formule en wat proportioneel is in relatie tot de betaalde franchise fee én de grootte van de franchisenemer.

Het wetsvoorstel is niet goed voor diversiteit binnen franchising

Het grootste deel van alle franchisegevers én franchisenemers heeft de maatvoering van een mkb-onderneming. Dat wordt onvoldoende erkend.

De diversiteit in franchising, van hard naar soft en van retail tot horeca tot dienstverlening, wordt onvoldoende onderkend. Zo kunnen aan de zijde van soft franchise maar ook bijvoorbeeld aan zijde van dienstverlening geen goede goodwillberekeningen worden gemaakt. Soms is zelfs sprake van badwill.

De bescherming van franchisenemers strekt te ver. Dwingend recht zou alleen moeten toezien op de precontractuele bepalingen en de definities en niet ingrijpen binnen verhoudingen. Daarnaast zou het goed zijn als BW 6:235 wordt gevolgd waardoor met franchisenemers met meer dan 50 werknemers maatwerk mogelijk is, wat recht doet aan een wederzijdse balans en dwingend recht niet van toepassing is.

Innovatie binnen franchiseformules wordt vertraagd en ernstig bemoeilijkt, en is in strijd met mededingingsrecht

De slagkracht van een formule wordt in een snel veranderende wereld beperkt door vergaande instemmingsrechten van franchisenemers in strategische keuzes die gemaakt moeten worden en die ook nog eens wettelijk met 2/3 moeten instemmen. De facto is er sprake van een vetorecht.

Onduidelijk is waarom 2/3 meerderheid wenselijk is.

De artikelen over afgeleide formules mogen mededingingsrechtelijk niet omdat ze concurrentie beperken en innovatie remmen. Beter is het om op te nemen dat als achteraf blijkt dat het handelen van franchisegever heeft geleid tot aanzienlijke negatieve financiële gevolgen voor een franchisenemer, het recht bestaat om de franchiseovereenkomst eenzijdig te beëindigen door de franchisenemer.

Aard van de wetgeving is te dwingend, vooral tijdens de looptijd van de samenwerking.

Het wetsvoorstel in zijn geheel is dwingendrechtelijk uitgewerkt. Dit zou alleen voor de precontractuele bepalingen en de definities moeten gelden.

Op de vernietigingsgronden bedoeld in artikel 921 kan geen beroep worden gedaan door:

- a) een franchisenemer die een rechtspersoon bedoeld in artikel 360 boek 2 BW is, die ten tijde van het sluiten van de overeenkomst laatstelijk zijn jaarrekening openbaar heeft gemaakt of ten aanzien waarvan op dat tijdstip laatstelijk artikel 403 lid 1 boek 2BW is toegepast:
- b) een franchisenemer op wie het onder a) bepaalde niet van toepassing is, indien op voormeld tijdstip bij hem vijftig of meer personen werkzaam zijn of op dat tijdstip uit een opgave krachtens de Handelsregisterwet 2007 blijkt dat bij hem vijftig of meer personen werkzaam zijn.

Er zitten zaken in het wetsvoorstel die in strijd zijn met mededingingsrecht, zoals:

- verbieden van afgeleide formules (915.f.2, 916.b.1 en met name 920).
- het stimuleren van uitwisselen van inkoopgegevens voor afnameverplichtingen tegen “in het handelsverkeer gebruikelijke voorwaarden” (919.2).
- afspraken over non-concurrentiebeding (919.3), die verder in lijn gebracht dienen te worden met het Europese mededingingsrecht.

Het wetsvoorstel is niet in lijn met geldende jurisprudentie, zoals die bekend zijn. Sterker nog, een analyse / onderbouwing op basis van bestaande jurisprudentie ontbreekt volledig in de toelichting.

Verder is de Memorie van Toelichting eenzijdig negatief over franchisegevers. Franchisegevers herkennen zich er in elk geval niet in. De gedane beweringen worden ook niet door onderzoeksresultaten of feiten onderbouwd. Er is überhaupt geen enkele cijfermatige onderbouwing van de gestelde misstanden terwijl de causa van het wetsvoorstel de misstanden zijn. De NFV is gevraagd om het bovenstaande meer gedetailleerd uit te werken.

Met vriendelijke groet,

M. de Neef-Westerdiep
Directeur iQ Coaches Nederland BV